

Algirdas Statkevičius

IŠ DIENORAŠČIO APIE MAISTO IR KITŲ PREKIŲ STYGIŲ

1962.X.30

Prie visų duonos parduotuvių nusitęsusios „puskilometrines“ eilės. Mat miltų bolševikinėms „Spalio revoliucijos“ šventėms duoda po truputį. Bulvių nėra. Žmonės suvažiavę iš kaimų vargsta eilėse nuo tamsos iki tamsos. Eilėse klykia moterys, verkia vaikai, stumdosi, keikiasi ir net mušasi vyrai. Dirbantiesiems nėra jokios galimybės gauti miltų. Mokytojams po 6 kg. bus duodama pagal sąrašą. Vyrausiosios Valstybinio draudimo valdybos vyr. inspektorė Doma Kęšminaitė dėl miltų teiravosi prekybinėse organizacijose. Ji nori išrūpinti miltų dėl visos mūsų organizacijos tarnautojų. Gavo atsakymą, kad be mokyklų dar duos ir gamyklų darbininkams, o įstaigų tarnautojams – ne.

[...]

1963.I.3

Per vietos profsąjungos komitetus vakar ryte paskelbė tarnautojams, kad bus sudaroma eilė šaldytuvams gauti. Bus užrašomos tik pavardės ir kiekvienas turės atsiminti savo eilės numerį, o sekančią dieną reikės vėl eiti ir pagal savo numerį atsistoti į gyvą eilę su tikslu priduoti profsąjungos vietos komiteto pažymėjimą, kad tu esi dirbantysis ten ir ten. Pusė mūsų įstaigos darbuotojų vakar ten šalo ir šį rytą nuo tamsos išėjo atsistoti į eilę. Porą valandų pašalus, parduotuvės direktorius prie lango priklijavo popierių su užrašu: „Parduotuvėje eilė šaldytuvams gauti nebus sudaroma.“ O kur bus sudaroma – neaišku. Žmonės keikiasi, daro įvairias išvadas. Tikrumoje, juk tai žmonių išjuokimas ir už nosies vedžiojimas. „Politinis reikalas“ – kalba žmonės. Gėda prieš užsienį, kad čia eilė prieš šaldytuvų. [...]

1963.X.25

[...]

Su Onute vakar vaikščiojom po Vilnių. Ieškojom nusipirkti kai ką. Veltui norėjom rasti Rasutei viršutines kelnytes. Parduotuvėse jų jau labai senai nesimato. O juk tai paprastas skurlis! Kiek beieškant jau laiko sugaišta dėl to. Veltui ieškojom veltinukų žiemai! Dovanų parduotuvėje atradom "Ameriką" – ten buvo moteriškų megztinių. Paprasti, nepuošnūs, eiliniai – už 28 rublius. (Tai visas ligoninės sanitarės, valytojos ar sargo mėnesinis atlyginimas!) [...]

Maža to, kad megztukas toks brangus – 28 rubliai. Daug kas būtų atradęs tuos 28 rublius, tačiau juos parduoda tik su sąlyga, kad pirksi dar ką nors už 8-10 rublių sumą. Daug merginų stovėjo eilėje, o po to su skaudama širdimi išėjo. Daug žmonių pirko brangius kvėpalus, klumpaites ir kitokius niekniekius – per prievartą. Mes pirkome šaukščiukų ir pasidabruotų šaukštų, nes per spalio šventes reikės vykti į Panevėžį – Onutės pusbrolio vestuvės. Buvome numatę pirkti gražią staltiesę ir rankšluosčius, bet... „išprievartavo“. Todėl tiems dalykams pirkti neužteko pinigų.

[...]

Taip šią vasarą Maskvoje mudu su Karobliu norėjom pirkti dangtelių stiklainiams – uogų ir vaisių konservavimui. Dangtelių pardavė 10–20 štukų, jei pirka kartu ir „mašinėlę“ dangteliams užspausti. O aš ir jis – tą „mašinėlę“ turim jau seniai pirkę. Ką gi veiksi su keliomis? Niekam tas neįdomu.

Kalba netaisyta.

Statkevičius A. *Anuo metu: 1962–1964 metų dienoraštis*, Vilnius: Šventaragio slėnis, 2001, p. 5, 50, 189.